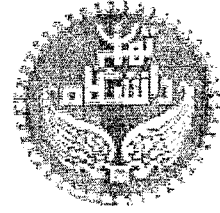
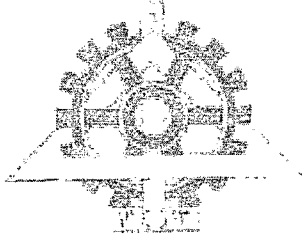

اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

دانشگاه تهران

پردیس دانشکده‌های فنی
دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

عنوان:

کنترل هوشمند ترافیک بزرگراه‌ها از طریق کنترل ورودی جریان
ترافیک و محدودیت سرعت

نگارش:

امیر حسین قدس

استاد راهنما:

دکتر اشکان رحیمی کیان

استاد مشاور:

دکتر بابک نجار اعرابی

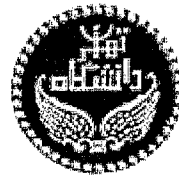
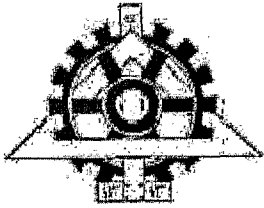
پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته
مهندسی برق-گرایش کنترل

بهمن ماه ۱۳۸۶

۹۳۱۴۳

کتابخانه اطلاعات در آکادمی ملی

۱۳۸۷ / ۲ / ۲

دانشگاه تهران

پردیس دانشکده‌های فنی

دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته

مهندسی برق-گرایش کنترل

عنوان:

کنترل هوشمند ترافیک بزرگراه‌ها از طریق کنترل ورودی جریان

ترافیک و محدودیت سرعت

نگارش:

امیر حسین قدس

این پایان‌نامه در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۳۰ در مقابل هیأت داوران دفاع گردید و مورد تصویب قرار گرفت.

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی پردیس دانشکده‌های فنی: دکتر جواد فیض

رئیس دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر: دکتر پرویز جبه‌دار مارالاجی

معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر: دکتر سعید نادر اصفهانی

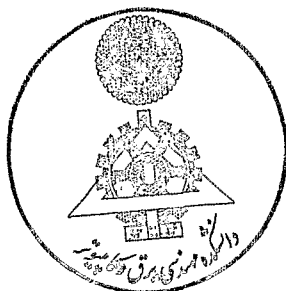
استاد راهنما: دکتر اشکان رحیمی کیان

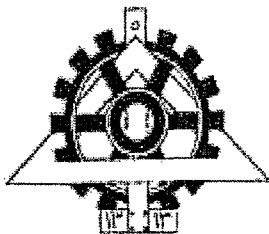
استاد مشاور: دکتر بابک نجار اعرابی

عضو هیأت داوران: دکتر کارو لوکس

عضو هیأت داوران: دکتر علی خاکی صدیق

عضو هیأت داوران: دکتر فرزاد رجایی سلماسی

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب امیر حسین قدس تائید می‌کنم که مطالب مندرج در این پایان‌نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آنها استفاده شده است، مطابق مقررات ارجاع گردیده است. ضمناً این پایان‌نامه قبلاً برای احراز هیچ مدرک هم‌سطح یا بالاتر ارائه نشده است.

درضمن کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه تهران می‌باشد.

نام و نام خانوادگی: امیر حسین قدس

امضای دانشجو:

تقدیم به مادر مهربان و

پدر عزیزم

تقدیر و تشکر

استادان فاضل و ارجمندی که در سراسر دوران تحصیل بنده مرا یاری داده‌اند و به آموزش من پرداخته‌اند بر من سپاسی بزرگ نهاده‌اند. از همه این بزرگواران به ویژه استاد راهنمای مهربان خود آقای دکتر اشکان رحیمی کیان و از استاد گرامی مشاورم آقای دکتر بابک نجار اعرابی که در طول این تحقیق مرا با راهنمایی‌های خود یاری نموده‌اند، با احترام قلبی سپاسگزاری می‌کنم. از آقای دکتر مسعود طیبی از سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای که در راستای حمایت از پروژه دانشجویی با راهنمایی‌های خود به ویژه در آشنائی با مفاهیم مهندسی ترافیک راهگشای اینجانب بوده‌اند، صمیمانه قدردانی می‌کنم.

همچنین از استادان ارزیاب گرامی این پایان‌نامه جناب آقای دکتر علی خاکی صدیق، جناب آقای دکتر کارو لوکس و جناب آقای دکتر فرزاد رجائی سلماسی که با راهنمایی‌ها و تذکرات ارزنده در بهبود و اصلاح این پایان‌نامه مرا یاری نمودند سپاسگزاری می‌کنم.

چکیده

امروزه افزایش چشمگیر تقاضا برای حمل و نقل در مسیرهای درون شهری و برون شهری باعث ایجاد ازدحام و ترافیک در سطح بزرگراه‌ها شده است. از اینرو ارائه راه‌حل‌های کوتاه مدت برای حل این مشکل ضروری به نظر می‌رسد. روش‌های مختلفی برای بهبود عملکرد یک شبکه ترافیکی بزرگراهی تاکنون ارائه شده است. در میان آنها روش‌هایی مانند کنترل ورودی، محدودیت سرعت و پیشنهاد مسیر به عنوان مؤثرترین، سریعترین و ارزانترین راه‌کارها برای کاهش ازدحام به شمار می‌آیند.

در این تحقیق روش‌های مختلف کنترل ترافیک بزرگراهی معرفی شده‌اند. در میان این روش‌ها، کنترل ورودی و محدودیت سرعت مورد بحث و بررسی بیشتر واقع شده است. همچنین روش‌های متداولی که تاکنون برای پیاده‌سازی این دو شیوه کنترل ارائه شده‌اند، مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. سپس با در نظر گرفتن مزایا و معایب هر کدام روشی کارآمد برای استفاده بهینه از ظرفیت یک شبکه ترافیکی و افزایش کارایی آن ارائه گردیده است. به منظور انجام شبیه‌سازی و تحلیل عملکرد روش‌های ارائه شده، یک مدل ترافیکی مرتبه دو ماکروسکوپیک بنام METANET مورد استفاده قرار گرفته است. در رویکرد اول، کنترل پیش‌بین برای کاهش ازدحام و افزایش جریان ترافیک بکار گرفته شده است. ویژگی اصلی این روش امکان ارائه کنترل تطبیقی، هماهنگ و زمان واقعی است که بر اساس بهینه‌سازی بنا نهاده شده است. برای حل مشکل پیچیدگی و زمان‌بر شدن محاسبات در روش کنترل پیش‌بین به ویژه در شیوه کنترل شبکه‌ای یک بزرگراه به کمک چندین کنترل‌کننده، و همچنین افزایش کارایی آن از نظریه بازی‌ها با کاربرد بهینه‌سازی با ابعاد بالا استفاده کرده‌ایم. برای ارزیابی روش‌های کنترل ارائه شده، مقایسه‌ای از نظر کارایی و سرعت محاسبات بین روش‌های پیشنهاد شده و حالت بدون استفاده از کنترل، انجام شده است. در رویکرد دوم این پایان‌نامه از یک کنترل‌کننده ژنتیک-فازی برای کنترل ورودی و محدودیت سرعت استفاده شده است. توانایی این کنترل‌کننده در مواجهه با اطلاعات نایقین سیستم ترافیک و اندازه‌گیری‌های نویزی باعث کارایی این روش به عنوان یک کنترل‌کننده محلی شده است. شبیه‌سازی‌های مربوطه در محیط MATLAB و به کمک توابع آن انجام شده است.

فهرست مطالب

عنوان ..... صفحه

۱	مقدمه:	۱
۲	مشکل ترافیک و راه‌حل‌های ممکن	۱-۱
۳	مدیریت دینامیکی ترافیک	۱-۱-۱
۴	اهداف کنترل ترافیک	۲-۱-۱
۶	تعریف مسأله	۲-۱
۷	رویکرد کنترل پیش‌بین بر مبنای مدل	۱-۲-۱
۸	رویکرد کنترل ژنتیک-فازی	۲-۲-۱
۸	ساختار پایان‌نامه	۳-۱
۱۱	مفاهیم و تعاریف مهم در ترافیک:	۲
۱۲	متغیرهای حالت ترافیک	۱-۲
۱۴	سیستم‌های حسگر	۲-۲
۱۶	نمودارهای بنیادی	۳-۲
۲۰	خلاصه و نتیجه‌گیری	۴-۲
۲۱	روش‌های کنترل ترافیک بزرگراهی:	۳
۲۲	کنترل ورودی	۱-۳
۲۵	استراتژی‌های کنترل ورودی	۱-۱-۳
۲۹	پیاده‌سازی‌های واقعی و نتایج شبیه‌سازی‌های انجام شده	۲-۱-۳
۳۰	کنترل جریان مسیر اصلی	۳-۱-۳
۳۰	محدودیت دینامیکی سرعت	۲-۳
۳۱	پیاده‌سازی‌های واقعی و نتایج شبیه‌سازی‌های انجام شده	۱-۲-۳

۳۳.....	راهنمای مسیر.....	۳-۳
۳۴.....	روش‌های دیگر.....	۴-۳
۳۵.....	سیستم‌های کنترل ترافیک ترکیبی و هماهنگ.....	۵-۳
۳۶.....	خلاصه و نتیجه‌گیری.....	۶-۳
۳۷.....	مدل جریان ترافیک:	۴
۳۸.....	مروری بر انواع مدل‌های ترافیک.....	۱-۴
۳۹.....	توصیف فیزیکی.....	۱-۱-۴
۴۰.....	سطح جزئیات.....	۲-۱-۴
۴۳.....	مدل قطعی در مقایسه با مدل تصادفی.....	۳-۱-۴
۴۴.....	مدل پیوسته در مقایسه با مدل گسسته.....	۴-۱-۴
۴۴.....	مدل METANET.....	۲-۴
۴۵.....	معادلات لینک.....	۱-۲-۴
۵۳.....	معادلات گره.....	۲-۲-۴
۵۵.....	شرایط مرزی.....	۳-۲-۴
۵۶.....	توسعه یافته مدل METANET برای کنترل محدودیت سرعت.....	۴-۲-۴
۵۸.....	مدل‌سازی مبدأ مسیر اصلی.....	۵-۲-۴
۵۹.....	تنظیم مدل.....	۳-۴
۵۹.....	خلاصه و نتیجه‌گیری.....	۴-۴
۶۱.....	کنترل پیش‌بین ترافیک:	۵
۶۳.....	کنترل پیش‌بین بر مبنای مدل.....	۱-۵
۶۳.....	مفاهیم اصلی.....	۱-۱-۵
۶۴.....	توصیف روش.....	۲-۱-۵
۶۸.....	تنظیم.....	۳-۱-۵
۶۹.....	محاسن و معایب.....	۴-۱-۵

۷۱	موضوعات مرتبط با ترافیک.....	۲-۵
۷۲	کاربرد کنترل پیشبین در ترافیک.....	۱-۲-۵
۷۳	هماهنگی و پیشبینی.....	۲-۲-۵
۷۳	پسخورد.....	۳-۲-۵
۷۳	تدوین مسأله.....	۴-۲-۵
۷۶	خلاصه و نتیجه‌گیری.....	۳-۵

۶ راه‌حل‌های افزایش سرعت و کارائی کنترل پیش‌بین:..... ۷۷

۷۸	تنظیم صحیح پارامترهای کنترل‌کننده.....	۱-۶
۷۹	استفاده از تئوری بازی.....	۲-۶
۸۰	بازی ساختگی.....	۱-۲-۶
۸۲	بازی ساختگی و کنترل پیش‌بین.....	۲-۲-۶
۸۴	خلاصه و نتیجه‌گیری.....	۳-۶

۷ بررسی یک نمونه و شبیه‌سازی..... ۸۵

۸۶	ترکیب کنترل ورودی و محدودیت سرعت متغیر.....	۱-۷
۸۶	توضیح مسأله.....	۱-۱-۷
۸۸	تابع هدف.....	۲-۱-۷
۸۹	مسأله نمونه.....	۲-۷
۹۱	نتایج شبیه‌سازی.....	۱-۲-۷
۹۹	تحلیل حساسیت.....	۲-۲-۷
۱۰۱	خلاصه و نتیجه‌گیری.....	۳-۷

۸ کنترل‌کننده ژنتیک-فازی:..... ۱۰۲

۱۰۳	تئوری مجموعه فازی.....	۱-۸
۱۰۵	کنترل‌کننده ورودی و محدودیت سرعت فازی.....	۲-۸

۱۰۷.....	تنظیم به کمک الگوریتم ژنتیک	۱-۲-۸
۱۰۸.....	نتایج شبیه‌سازی	۳-۸
۱۱۵.....	خلاصه و نتیجه‌گیری	۴-۸
۱۱۶.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادها:	۹
۱۱۷.....	مرور فصل به فصل	۱-۹
۱۱۹.....	تحقیقات آینده	۲-۹
۱۲۲.....	پیوست ۱: روش بهینه‌سازی SQP	
۱۲۵.....	فهرست منابع	

فهرست شکلها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۱: شمای کلی یک حلقه کنترل ترافیک. کنترل کننده با توجه به اطلاعات حسگرها سیگنال بهینه کنترل را تعیین و به عملگر منتقل می کند.	۴
شکل ۲-۱: ارتباط بین فصول پایان نامه.	۹
شکل ۱-۲: سنسورهای القائی نصب شده در دو خط از مسیر. ساختار تک حلقه ای (سمت چپ) و ساختار دو حلقه ای (سمت راست).	۱۵
شکل ۲-۲: نمای بزرگراه نشان داده شده توسط دوربین. از روی تصویر ارسال شده متغیرهای مختلف برای چهار خط از مسیر بدست می آیند.	۱۶
شکل ۳-۲: نصب تیوب پنوماتیکی قابل حمل.	۱۶
شکل ۴-۲: نمودار چگالی ترافیک بر حسب سرعت متوسط، نقاط نقطه چین بیانگر مقادیر واقعی اندازه گیری شده و خط ممتد نشان دهنده نمودار برازش شده فرمول (۲-۲) میباشد.	۱۷
شکل ۵-۲: نمودار چگالی بر حسب جریان ترافیک. جریان ترافیک یا افزایش چگالی تا نقطه حداکثر جریان q_{cap} ، افزایش می یابد و بعد از آن با افزایش چگالی شروع به کاهش می کند.	۱۹
شکل ۶-۲: نمودار جریان بر حسب متوسط سرعت. برای هر جریان ترافیک دو رژیم متناظر وجود دارد، یک رژیم با سرعت کم و رژیم دیگر با سرعت بالا.	۲۰
شکل ۱-۳: کنترل ورودی.	۲۳
شکل ۲-۳: نمای به عقب سرریز شدن ترافیک تا مسدود شدن رمپ خروجی.	۲۴
شکل ۳-۳: کنترل کننده ALINEA.	۲۷
شکل ۴-۳: محدودیت سرعت متغیر در یکی از بزرگراه های هلند.	۳۲
شکل ۵-۳: سیستم راهنمای مسیر که زمان های سفر را برای دو مسیر مختلف به سوی یک مقصد نشان می دهد.	۳۴
شکل ۱-۴: هر لینک به چند قطعه تقسیم می شود. در زوج (m, i) ، m اندیس لینک و i اندیس قطعه است.	۴۵
شکل ۲-۴: ترکیب جریان ورودی در جریان ترافیک اصلی. پدیده ترکیب در قطعه $(m, 1)$ رخ داده است.	۵۰

- شکل ۴-۳: پدیده پیچش در قطعه ($m.N_m$) رخ می دهد ۵۱
- شکل ۴-۴: رابطه بین حداکثر تعداد وسیله که می توانند وارد مسیر اصلی شوند و چگالی ترافیک ۵۳
- شکل ۴-۵: یگ گره با یک لینک ورودی و تعدادی لینک خروجی ۵۴
- شکل ۴-۶: یگ گره با یک لینک خروجی و تعدادی لینک ورودی ۵۴
- شکل ۴-۷: نمودار سرعت-چگالی و جریان-چگالی برای مدل اول ۵۶
- شکل ۴-۸: نمودار سرعت-چگالی و جریان-چگالی برای مدل دوم ۵۷
- شکل ۵-۱: پیش‌بینی بر مبنای مدل و ارزیابی تابع هدف ۶۴
- شکل ۵-۲: بهینه‌سازی سیگنال کنترلی $u(k_e)$ ۶۷
- شکل ۵-۳: ساختار کنترل‌کننده MPC ۶۷
- شکل ۵-۴: ساختار کنترل‌کننده MPC برای یک فرآیند ترافیک ۷۲
- شکل ۶-۱: ساختار کنترل‌کننده SFP-MPC ۸۳
- شکل ۷-۱: نمودار بنیادی چگالی-جریان با اعمال محدودیت سرعت ۸۷
- شکل ۷-۲: ترکیب کنترل ورودی و محدودیت سرعت برای افزایش کارایی ۸۸
- شکل ۷-۳: مسأله نمونه با دو بخش کنترل سرعت و دو ورودی کنترل شده ۸۹
- شکل ۷-۴: تقاضاهای ورود ۹۰
- شکل ۷-۵: نتایج شبیه‌سازی حالت بدون کنترل ۹۲
- شکل ۷-۶: نتایج کنترل MPC با استفاده از کنترل ورودی و محدودیت سرعت ۹۳
- شکل ۷-۷: مسأله نمونه کنترل سرعت و کنترل ورودی به شکل یک بازی مجازی ۹۵
- شکل ۷-۸: نتایج کنترل SFP-MPC با استفاده از کنترل ورودی و محدودیت سرعت ۹۷
- شکل ۷-۹: مقادیر بهینه TTS محاسبه شده در هر گام کنترل برای روش‌های MPC و SFP-MPC ۹۸
- شکل ۷-۱۰: تغییرات بهترین استراتژی بازیگرها در هر مرحله در روش SFP-MPC ۹۸
- شکل ۷-۱۱: زمان‌های محاسبه سیگنال کنترل بهینه در هر گام کنترل برای روش‌های MPC و SFP-MPC ۹۹
- شکل ۸-۱: تعریف قطعی مفهوم ترافیک (سمت چپ) و تعریف مجموعه فازی ترافیک (سمت راست) ۱۰۴
- شکل ۸-۲: شمای کلی کنترل‌کننده فازی ورودی و محدودیت سرعت ۱۰۵
- شکل ۸-۳: شماتیک کنترل‌کننده ژنتیک-فازی ترافیک تطبیقی ۱۰۸

- شکل ۸-۴ : ساختار مسأله مورد بررسی ۱۰۸
- شکل ۸-۵ : تقاضای ورود ۱۰۹
- شکل ۸-۶ : نتایج شبیه‌سازی حالت بدون کنترل ۱۱۱
- شکل ۸-۷ : نتایج شبیه‌سازی کنترل‌کننده ALINEA ۱۱۲
- شکل ۸-۸ : نتایج شبیه‌سازی کنترل‌کننده ورودی ژنتیک-فازی ۱۱۳
- شکل ۸-۹ : نتایج شبیه‌سازی حالت کنترل ژنتیک-فازی ورودی و کنترل سرعت ۱۱۴
- شکل ۸-۱۰ : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل‌کننده ژنتیک-فازی پس از تنظیم ۱۱۵

فهرست جدولها

عنوان.....	صفحه
جدول ۴-۱: رابطه بین متغیر کنترل u و محدودیتهای سرعت متناظر.....	۵۷
جدول ۷-۱: بررسی عملکرد روش SFP-MPC با تغییر پارامترهای مدل پیش‌بین (کاهش ظرفیت	
مسیر).....	۱۰۰
جدول ۷-۲: بررسی عملکرد روش SFP-MPC با تغییر پارامترهای مدل پیش‌بین (افزایش ظرفیت	
مسیر.....	۱۰۰
جدول ۸-۱: قوانین استفاده شده در کنترل ورودی و محدودیت سرعت.....	۱۰۷

فهرست اختصارات و علائم

MPC	Model Predictive Control
TTS	Total Time Spent
SFP	Sample Fictitious Play

فصل اول

مقدمه

۱-۱ مشکل ترافیک و راه‌حل‌های ممکن

امروزه بزرگراه‌ها جزء مهمترین راه‌های ارتباطی و حمل‌ونقل شهری و جاده‌ای به شمار می‌آیند. افزایش روزافزون تعداد وسایل نقلیه هر روزه باعث ایجاد ازدحام^۱ به طول هزاران کیلومتر در ساعت‌های اوج عبور و مرور در سرتاسر دنیا می‌شود که هزینه‌های زیادی را به جامعه در سطوح مختلف تحمیل می‌کند.

همراه با رشد اقتصاد تقاضا برای جابجائی مردم و کالاها افزایش یافته است. شرکت‌های مختلف همیشه می‌خواهند مکان کارخانه و یا دفتر خود را نزدیک بزرگراه‌ها انتخاب کنند تا انتقال محصولات آنها آسان و سریع صورت پذیرد. همچنین امکان دسترسی آسان کارکنان و مشتریان به شرکت وجود داشته باشد. از آنجائی که انبار کردن کالاها هزینه‌بر است شرکت‌ها سعی می‌کنند بلافاصله بعد از تولید، محصول خود را به مشتری برسانند. تأخیر ناشی از ترافیک سبب وارد شدن خسارت‌های سنگینی به اینگونه شرکت‌ها می‌شود. این تأخیر بوجود آمده باعث می‌شود که شرکت‌ها برای بدست آوردن تضمین تولید محصول خود همیشه سرمایه زیادی را صرف انبار کردن مواد اولیه مورد نیاز و محصولات تولیدی خود کنند.

در عین حال مشکل ترافیک زندگی روزمره مردم را تحت تأثیر قرار داده است. ماندن در ترافیک باعث اتلاف وقت و ایجاد استرس در انسان‌ها شده است. این پیامدها در کنار افزایش تصادفات تأثیرات مخربی را بر روی کیفیت زندگی آنها گذاشته و هزینه‌های مالی زیادی را برای دولت‌ها ایجاد کرده است. افزایش مصرف سوخت و آلودگی هوا نیز مشکلات اقتصادی و زیست محیطی فراوانی را بوجود آورده است. مشکلات مذکور در شهرمان تهران به آسانی قابل مشاهده است و تمامی ساکنین شهر به نحوی با آن برخورد داشته‌اند. برای حل این مشکل راهکارهای زیر امکان‌پذیر است:

- احداث راه‌های جدید به منظور افزایش ظرفیت معابر که راه‌حلی بسیار هزینه‌بر است.

¹ Congestion

همچنین تجربه نشان داده است که افزایش ظرفیت در یک نقطه باعث ایجاد ازدحام در مکان دیگری از شبکه ترافیک می‌شود.

- تشویق به استفاده از وسایط حمل و نقل عمومی مانند اتوبوس، مترو، ... با دادن اولویت عبور به آنها و بالا بردن هزینه استفاده از خودروهای شخصی از طریق قیمت سوخت و مالیات‌های مربوطه برای اشغال خیابان‌ها. این روش نیز نیازمند برنامه‌ریزی مدیریتی و سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت است.

- استفاده از زیرساخت‌ها و مسیرهای موجود و بکارگیری سیستم‌های کنترلی، ارتباطی و کامپیوتری برای کاهش ترافیک و افزایش ایمنی که به آن مدیریت دینامیکی ترافیکی^۱ نیز گفته می‌شود.

با توجه به جدی بودن مشکل ترافیک استفاده از آخرین روش ذکر شده می‌تواند یک راه حل کوتاه مدت مناسب، کم هزینه و سریع باشد.

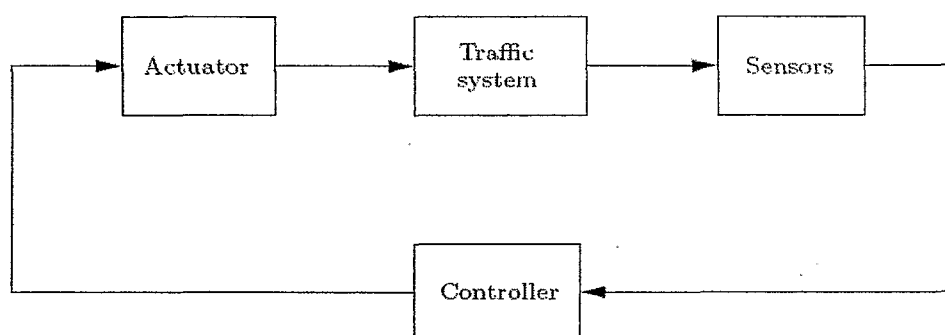
۱-۱-۱ مدیریت دینامیکی ترافیک

در این تحقیق کنترل ترافیک در بزرگراه، از نقطه نظر یک سیستم کنترل خودکار مورد توجه قرار گرفته است. در یک سیستم مدیریت ترافیک پیشرفته^۲، سعی می‌شود با استفاده از این سیستم از ظرفیت موجود با کمترین هزینه استفاده بهینه شود. مسأله کنترل را می‌توان بصورت فرم یک سیستم کنترل همانند شکل ۱-۱ نمایش داد. حالت‌های سیستم ترافیک از طریق عملگرها^۳ مانند علائم کنترل سرعت، اطلاعات مسیر و چراغ راهنمایی کنترل ورودی، قابل تغییر است. در حقیقت هدف از کنترل، بهینه‌سازی یک تابع هدف با توجه به مدل و قيود فیزیکی سیستم است، که از روی آن سیگنال کنترل ترافیک مناسب بدست می‌آید. با توجه به طبیعت ترافیک، عملگر کنترل باید بطور منظم بنابر شرایط ترافیک بروز رسانی شود.

^۱ Dynamic traffic management

^۲ ATMS (Advanced Traffic Management System)

^۳ Actuators

شکل ۱-۱: شمای کلی یک حلقه کنترل ترافیک. کنترل کننده با توجه به اطلاعات حسگرها سیگنال بهینه کنترل را تعیین و به عملگر منتقل می کند.

در این تحقیق، در میان استراتژی های مختلف کنترل ترافیک بزرگراه، کنترل ورودی^۱ و محدودیت سرعت^۲ مورد توجه قرار گرفته است. در روش کنترل ورودی با استفاده از یک چراغ راهنمایی سبز و قرمز نرخ ورود جریان ترافیک به مسیر اصلی بزرگراه در ساعت های اوج ترافیک محدود می شود. تجهیزات لازم برای پیاده سازی این سیستم در کنار جاده قابل نصب است و نیازی به ایجاد تغییر در تکنولوژی خودروها وجود ندارد. در حال حاضر از این روش در بسیاری از کشورهای دنیا استفاده می شود. [۱ و ۲]. همچنین بسیاری از بزرگراه های مدرن دنیا مجهز به تابلوهای متغیر خبری^۳ هستند که در عرض مسیر نصب شده اند. به کمک این تابلوها علائم دینامیکی کنترل سرعت قابل نمایش هستند. با اعمال محدودیت حداکثر سرعت در این مسیرها می توان ایمنی حرکت را افزایش داد و یا در کاربرد پیشرفته تر باعث افزایش جریان عبوری ترافیک شد.

۱-۱-۲ اهداف کنترل ترافیک

هنگامی که صحبت از بهینگی به میان می آید، این سؤال مطرح می شود که تابع هدف مورد نظر چیست. از دیدگاه مهندسی ترافیک اهداف زیر می تواند مد نظر یک طراح سیستم کنترل ترافیک قرار

¹ Ramp metering

² Speed limit

³ Variable Message Sign (VMS)